

TOP 2016/98 Art. - De vrijheid van de onderzoeker

Art. - De vrijheid van de onderzoeker

20-02-2016

De vrijheid van de onderzoeker

Een enquête gelast door de Ondernemingskamer vormt een belasting en een risico voor de rechtspersoon, ook vanwege de vrijheid die aan de onderzoeker wordt toegedicht. In deze bijdrage bespreek ik hoe ver de vrijheid van de onderzoeker reikt en welke conclusies kunnen worden verbonden aan de met gebruikmaking van die vrijheid tot stand gekomen onderzoeksbevindingen.

1. Uitgangspunten in de enquêteprocedure

De enquêteprocedure kent drie fasen: een zogenoemde voorfase waarin de bezwaren tegen het beleid en de gang van zaken van de rechtspersoon schriftelijk kenbaar moeten worden gemaakt, de eerste fase waarin een verzoek tot het instellen van een onderzoek (en eventueel onmiddellijke voorzieningen) wordt ingediend, en – na deponering van het onderzoeksverslag – de tweede fase waarin de Ondernemingskamer kan worden verzocht om wanbeleid vast te stellen (en eventueel een of meer van de in art. 2:356 BW genoemde maatregelen te treffen).

In de drie genoemde fasen bestaan verschillende toetsingsmomenten. Naarmate de procedure vordert, wordt het beleid van een rechtspersoon getoetst aan steeds zwaardere normen. In de voorfase gaat het om *bezwaren* tegen het beleid of de gang van zaken ex art. 2:349 BW. De eerste fase draait om *gegronde redenen tot twijfel aan een juist beleid of de gang van zaken* ex art. 2:350 BW, en in de eindfase (de tweede fase) staat het begrip wanbeleid ex art. 2:355 BW centraal. De drie begrippen verschillen terecht omdat zij telkens een in de verschillende fasen van de procedure mogelijke andere waardering van dezelfde feitelijke bezwaren bedoelen te omschrijven.¹ Hieruit kan als uitgangspunt worden afgeleid dat de feitelijke grondslag voor (de toewijzing van) het enquêteverzoek niet wijzigt lopende de procedure; de *kwalificatie* van de feiten kan wel een wijziging ondergaan. Een bezwaar kan gegronde twijfel aan de juistheid van het beleid opleveren en vervolgens, na onderzoek, al dan niet het oordeel van wanbeleid rechtvaardigen.

Tussen de op grond van art. 2:349 BW door de verzoeker naar voren gebrachte bezwaren en het enquêteverzoek moet voldoende verband bestaan; nieuwe gronden die voor het eerst in het verzoekschrift naar voren worden gebracht behoren buiten beschouwing te blijven.² De achtergrond daarvan is dat de rechtspersoon niet mag worden overvallen door (de inhoud van) het enquêteverzoek.

De verzoeker hoeft in de eerste fase niet te bewijzen dat er sprake is van wanbeleid. De door de verzoeker aan te voeren feiten en omstandigheden moeten tezamen een behoorlijke kans inhouden dat bij nader onderzoek blijkt van onjuist beleid.³

Indien het onderzoeksverslag daarvoor aanknopingspunten biedt, kan de verzoeker⁴ de Ondernemingskamer verzoeken om wanbeleid vast te stellen en eventueel (een van) de maatregelen ex art. 2:356 BW te treffen. Het onderzoeksverslag is leidend voor de beoordeling door de Ondernemingskamer of al dan niet tot wanbeleid geconcludeerd kan worden. Dit neemt niet weg dat de Ondernemingskamer ook in haar beoordeling zal moeten betrekken wat overigens in het processuele debat over het wanbeleidsverzoek naar voren wordt gebracht. Voor zover daarin ter staving van het wanbeleidsverzoek andere feiten en omstandigheden dan de onderzoeksbevindingen naar voren worden gebracht, meen ik dat de Ondernemingskamer daarop alleen acht kan slaan als er voldoende connectie

bestaat met het onderzoeksverslag, en dus met de feiten en omstandigheden die op basis van de eerstefasebeschikking zelfstandig voorwerp van het onderzoek vormden.

2. Vrijheid onderzoeker

Aan de onderzoeker wordt in het algemeen grote vrijheid toegeschreven. Die vrijheid betreft de wijze waarop hij het onderzoek uitvoert en de inrichting van het onderzoek. Voor de reikwijdte van het onderzoek heeft de onderzoeker zich te houden aan de opdracht van de Ondernemingskamer. Het dictum van de eerstefasebeschikking bepaalt (afgezien van eventuele onmiddellijke voorzieningen) in de regel niet méér dan dat een onderzoek wordt bevolen naar het beleid en de gang van zaken van rechtspersoon X over periode Y waarbij in ieder geval (en meestal alleen) een begindatum wordt genoemd. Zo'n breed geformuleerd dictum brengt niet mee dat de onderzoeksopdracht als ongelimiteerd kan worden opgevat, in de zin dat het gehele beleid object van onderzoek is. Het enquêterecht heeft immers niet als doelstelling uitputtend vast te leggen wat (mogelijk) allemaal is misgegaan binnen een vennootschap.⁵ Om de reikwijdte van het onderzoek te bepalen moet het dictum van de eerstefasebeschikking gelezen worden in samenhang met de overwegingen waarop de beslissing berust.⁶ Hoewel de Ondernemingskamer de opvattingen van de onderzoeker over welke feiten en omstandigheden in het licht van de eerstefasebeschikking in diens onderzoek betrokken moeten worden, in ieder geval zolang het onderzoek loopt, in de regel met grote terughoudendheid toetst,⁷ is de onderzoeksvrijheid zeker niet onbegrensd.

a. Feiten en omstandigheden na datum enquêteverzoek c.q. na de eerstefasebeschikking

Het onderzoek kan zich alleen uitstrekken over feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan tot aan de datum van indiening van het verzoek.⁸ Aan hetgeen zich met betrekking tot die feiten en omstandigheden nadien⁹ heeft voorgedaan, mag de onderzoeker *aandacht besteden* mits dat licht kan werpen op het voorwerp en de periode van onderzoek zoals die zijn bepaald bij het bevel tot onderzoek. Het staat hem niet vrij om dergelijke feiten en omstandigheden tot zelfstandig voorwerp van onderzoek te maken. Ongeacht of in de eerstefasebeschikking een einddatum voor het onderzoek is genoemd, is voor zo'n uitbreiding een nadere beschikking van de Ondernemingskamer nodig die slechts kan worden gegeven op een daartoe strekkend verzoek van de verzoeker, of van de rechtspersoon c.q. een belanghebbende voor zover deze in de eerste fase een (al dan niet voorwaardelijk) een zelfstandig tegenverzoek heeft gedaan.¹⁰

b. Ongegrond verklaarde bezwaren

De bezwaren die verzoekers tegen het beleid en de gang van zaken van de rechtspersoon in het enquêteverzoek naar voren brengen, bepalen de omvang van het processuele debat ten overstaan van de Ondernemingskamer. De Ondernemingskamer kan niet ambtshalve een onderzoek gelasten en evenmin ambtshalve beslissen dat andere dan in het partijdebat naar voren gebrachte feiten en omstandigheden gegronde redenen vormen om aan een juist beleid te twijfelen. In haar beoordeling betreft de Ondernemingskamer ook het door de rechtspersoon gevoerde verweer, eventuele verklaringen van door de Ondernemingskamer gehoorde deskundigen of getuigen, en de uitingen van belanghebbende(n).

Onder andere het door de rechtspersoon gevoerde verweer kan ertoe leiden dat bezwaren ongegrond worden geacht. Dergelijke bezwaren vormen dus niet de grondslag voor de toewijzing van het enquêteverzoek. Dit roept de vraag op in hoeverre ongegrond verklaarde bezwaren een rol (kunnen) spelen in het onderzoek. Volgens de Aandachtspunten, aanbevelingen en suggesties voor de onderzoeker (hierna: de Aandachtspunten)¹¹ is de onderzoeker niet gebonden aan de in de eerstefasebeschikking opgenomen vaststellingen en waarderingen gezien het voorlopige karakter van die beschikking. Ik meen dat daarmee enkel bedoeld is dat de twijfel aan de juistheid van het beleid een voorlopige is en dat de onderzoeksbevindingen die twijfel dus kunnen wegnemen. De ongebondenheid van de onderzoeker aan de eerstefasebeschikking gaat naar mijn mening niet zo ver dat de onderzoeker de door de Ondernemingskamer ongegrond verklaarde bezwaren toch tot zelfstandig voorwerp van het onderzoek

kan maken. Dit wordt bevestigd door uitspraken van de Ondernemingskamer inzake Coöperatie TICA.¹² In de eerstefasebeschikking in die zaak oordeelde de Ondernemingskamer dat er redenen zijn om te twifelen aan de juiste gang van zaken met betrekking tot de besluitvorming over een bepaald onderwerp en gelastte zij een onderzoek. Andere bezwaren werden ongegrond geacht. In het kader van de beoordeling van het na deponering van het onderzoeksverslag ingediende wanbeleidsverzoek heeft de Ondernemingskamer expliciet bevestigd dat de in de eerstefasebeschikking ongegrond geachte bezwaren geen onderwerp van het onderzoek vormen. Daaraan heeft de Ondernemingskamer toegevoegd dat dit niet wegneemt dat het de onderzoeker vrij stond aandacht te besteden aan feiten en omstandigheden die een licht werpen op het voorwerp van onderzoek.¹³

c. Niet in enquêteverzoek genoemde feiten en omstandigheden c.q. nieuwe bezwaren

Het komt voor dat een onderzoeker lopende het onderzoek op onduidelijkheden stuit met betrekking tot andere feiten en omstandigheden dan die in het enquêteverzoek aan de orde zijn gesteld. Uit een beschikking van de raadsheer-commissaris d.d. 10 november 2014 over de reikwijdte van het gelaste onderzoek blijkt dat de onderzoeker ook hier aanzienlijke vrijheid geniet met het oog op het verkrijgen van een volledig beeld van het beleid van de onderzochte rechtspersoon:¹⁴

“Als uitgangspunt geldt dat de reikwijdte van het onderzoek wordt bepaald door het dictum van de beschikking waarin het onderzoek is gelast, gelezen in samenhang met de overwegingen waarop die beslissing berust. Gelet op de aard van de beslissing tot het gelasten van een onderzoek en op de belangen die zijn gediend bij het verkrijgen van een juist en evenwichtig beeld van het gevoerde beleid als resultaat van het onderzoek, ligt het in het algemeen niet in de rede om, aan de hand van een beperkte uitleg van de door de Ondernemingskamer genoemde gronden voor twijfel aan een juist beleid, de reikwijdte van het onderzoek beperkt op te vatten. Voor zover hier van belang staat het de onderzoeker derhalve vrij om in zijn onderzoek ook feiten en omstandigheden te betrekken die niet aan de beslissing tot gelasten van het onderzoek ter grondslag liggen en licht kunnen werpen op de in de eerste fase beschikking gegrond bevonden redenen voor twijfel aan een juist beleid of een juiste gang van zaken. Aan de onderzoeker komt daarbij een ruime marge van waardering toe, reeds omdat de relevantie van vragen en onduidelijkheden waarop de onderzoeker stuit veelal pas na (enig) onderzoek kan worden bepaald.”

De onderzoeker krijgt dus de ruimte om feiten en omstandigheden die niet eerder (in het enquêteverzoek of in de eerstefasebeschikking) aan de orde zijn gekomen in het onderzoek te betrekken, voor zover deze (samengevat) passen in de context van de wel gegrond bevonden redenen voor twijfel aan een juist beleid. Naar mijn mening zal de onderzoeker voorzichtig met die geboden ruimte moeten omgaan. Gelet op het tijdrovende en kostbare karakter zou een enquêteonderzoek niet verder moeten gaan en zou de rechtspersoon niet zwaarder moeten worden belast dan strikt noodzakelijk is voor het onderzoek, wat reden te meer is voor het respecteren door de onderzoeker van de door de Ondernemingskamer in de eerstefasebeschikking getrokken grenzen.¹⁵

De onderzoeksbevindingen kunnen immers een aanzienlijke impact hebben. Er is de dreiging van een tweedefaseverzoek van de verzoeker. Als het verslag voor hen ter inzage is gelegd, kunnen ook anderen die aan de enquêtebevoegdheidsdrempel voldoen zich in de tweede fase van de enquêteprocedure mengen met als gevaar dat de procedure een geheel andere wending of focus krijgt dan de bezwaren waarmee de procedure is gestart. Bovendien spelen in de praktijk de onderzoeksbevindingen ook buiten de tweedefaseprocedure, bijvoorbeeld in aansprakelijkheidsprocedures, een rol, soms zelfs voordat de Ondernemingskamer een oordeel heeft geveld.¹⁶ Daarnaast zal de Ondernemingskamer op grond van art. 2:348 BW de AFM of DNB afschrift moeten zenden van het onderzoeksverslag als de rechtspersoon aan het toezicht van deze toezichthouder(s) is onderworpen. In zoverre bestaat de kans dat de onderzoeksbevindingen een eigen leven gaan leiden.

De genoemde beschikking van de raadsheer-commissaris d.d. 10 november 2014 lijkt, als ik het goed lees, ook ruimte te laten om de in de eerstefasebeschikking ongegrond bevonden bezwaren in het onderzoek te betrekken; die behoren immers ook tot *‘feiten en omstandigheden die niet aan de beslissing*

tot gelasten van het onderzoek ten grondslag liggen'. Uit de jurisprudentie blijkt echter dat aan ongegrond bevonden bezwaren onder omstandigheden weliswaar aandacht mag worden besteed maar dat deze geen zelfstandig onderwerp van onderzoek kunnen vormen.¹⁷

Het staat de partijen vrij de onderzoeker lopende het onderzoek suggesties te doen voor onderzoeksobjecten. De verweerder zal er belang aan hechten dat het onderzoek binnen de kaders van de eerstefasebeschikking blijft. De verzoeker zal proberen extra objecten of nieuwe bezwaren aan te dragen. Dat laatste deed zich voor in de zaak die tot de hiervoor aangehaalde beschikking van de raadsheer-commissaris heeft geleid. De verzoeker stelde onder meer onderzoeksobjecten voor die niet aan het enquêteverzoek en de eerstefasebeschikking ten grondslag lagen. De onderzoeker reageerde daarop met de mededeling dat hij, in het stadium waarin het onderzoek zich bevindt, niet op voorhand kan zeggen dat de suggesties irrelevant zijn en dat hij naarmate het onderzoek vordert, zal beoordelen welke suggesties hij zal volgen.

De raadsheer-commissaris heeft geen aanleiding gezien om, daarop vooruitlopend, een aanwijzing te geven met betrekking tot de vraag of deze andere objecten al dan niet in het onderzoek betrokken kunnen worden. Hij overwoog dat het primair op de weg van de onderzoeker ligt om, afhankelijk van de eerste vruchten van het onderzoek, te bezien welke nadere vragen beantwoord zouden moeten worden ter verkrijging van een zo goed mogelijk beeld van het beleid dat ingevolge de eerstefasebeschikking voorwerp van onderzoek is. Bij een concreet verschil van inzicht over de reikwijdte van het onderzoek tussen de onderzoeker en partijen, kan de raadsheer-commissaris worden verzocht een aanwijzing te geven.

d. De onderzoekscategorieën in de tweedefaseprocedure

De Ondernemingskamer maakt onderscheid tussen feiten en omstandigheden die hetzij '*zelfstandig voorwerp van onderzoek*' zijn, hetzij '*in het onderzoek kunnen worden betrokken*' of waaraan in het onderzoek '*aandacht mag worden besteed*'. Wat tot de eerste categorie behoort, wordt bepaald door de Ondernemingskamer in de eerstefasebeschikking. Ten aanzien van de twee andere categorieën (die inwisselbaar lijken) heeft de onderzoeker enige vrijheid voor zover de daarvoor in aanmerking komende feiten en omstandigheden licht kunnen werpen op de eerste categorie.

Naar mijn mening bepaalt dit onderscheid de uitkomst van een wanbeleidsverzoek. De eerstgenoemde categorie wordt gevormd door de feiten en omstandigheden die in de eerstefasebeschikking aan de toewijzing van het enquêteverzoek ten grondslag zijn gelegd. Alleen deze categorie kan (voor zover het onderzoeksverslag daartoe aanleiding geeft) in aanmerking komen voor het stempel wanbeleid, en eventueel voor het treffen van (een van) de maatregelen van art. 2:356 BW. Onderzoeksbevindingen over andere feiten en omstandigheden kunnen weliswaar mogelijk kleuring geven aan het (wan)beleid (in de zin van '*licht werpen op*') maar deze kunnen geen zelfstandige basis opleveren voor de conclusie van wanbeleid, laat staan voor het treffen van een maatregel.

Een andere conclusie zou mijns inziens ernstig afbreuk doen aan de processuele positie van de rechtspersoon. De eerste fase is immers bedoeld om te beoordelen of er een onderzoek moet komen. Op basis van het partijdebat, waarvan de omvang wordt bepaald door de naar voren gebrachte bezwaren en waarin de rechtspersoon zich uitsluitend daartegen kan verweren, beoordeelt de Ondernemingskamer of (en zo ja welke van) de aangevoerde feiten en omstandigheden aanleiding geven tot een onderzoek c.q. een onderzoek rechtvaardigen. Op een uitbreiding (door de onderzoeker) van het onderzoek met niet in de eerstefasebeschikking aangeduide objecten hoeft de rechtspersoon, zonder dat een aanvullend enquêteverzoek wordt gedaan, niet bedacht te zijn.

Voor zover de onderzoeker de vrijheid neemt om in het onderzoek wel *aandacht* aan dergelijke objecten te besteden (de derde categorie van onderzoeksissues), moet voor ogen worden gehouden dat over de vraag of de desbetreffende feiten of omstandigheden voldoen aan de norm voor het gelasten van een onderzoek (gegronde twijfel) geen partijdebat ten overstaan van de Ondernemingskamer heeft plaatsgevonden, en dat de Ondernemingskamer daarover dus geen oordeel heeft geveld. Daarop

betrekking hebbende onderzoeksbevindingen kunnen naar mijn mening om die reden in de tweede fase geen zelfstandige grond vormen voor het aannemen van wanbeleid.

Een extra argument daarvoor houdt verband met de positie van degenen die lid zijn (geweest) van de organen van de betrokken rechtspersoon. Het bewijsrecht is vanwege de aard van de procedure, in afwijking van art. 284 lid 1 Rv, niet van toepassing in de enquêteprocedure. Dit brengt mee dat de Ondernemingskamer in de tweedefaseprocedure niet hoeft in te gaan op een aanbod tot bewijslevering. Daarom komt deze functionarissen ook niet het recht toe om tegenbewijs te leveren tegen voor hen nadelige onderzoeksbevindingen.¹⁸ Wel mogen zij in die fase de bevindingen van de onderzoekers bestrijden, en als het gaat om stellingen die essentieel zijn voor de te nemen beslissing moet de Ondernemingskamer daaraan in de beschikking aandacht besteden. Bestuurders en commissarissen (of feitelijk leidinggevend) kunnen verantwoordelijk worden gehouden voor het door de Ondernemingskamer geconstateerde wanbeleid en eventueel veroordeeld worden tot vergoeding van de onderzoekskosten aan de rechtspersoon.¹⁹ Hoewel de door de Ondernemingskamer vastgestelde feiten in een aansprakelijkheidsprocedure niet op voorhand vaststaan, kan het wanbeleidsoordeel (en het oordeel over de verantwoordelijkheid) van de Ondernemingskamer in die procedure onder omstandigheden wel bewijsrechtelijke betekenis hebben. De rechter die over de aansprakelijkheid van bestuurders en commissarissen moet oordelen, kan mede op basis van het onderzoeksverslag en het debat daarover in de tweedefaseprocedure voorshands bewezen achten dat de aangesproken persoon zijn taak (kort gezegd) niet behoorlijk heeft vervuld. Als ook feiten en omstandigheden van de tweede en derde onderzoekscategorie een zelfstandige grond voor de conclusie van wanbeleid kunnen opleveren, bedreigt dit ook de uitgangspositie van de bestuurders en commissarissen in een aansprakelijkheidsprocedure omdat hun exposure wordt vergroot.

3. Conclusie

Het onderzoek is de kern van de enquêteprocedure. Is de drempel om tot onderzoek te komen eenmaal genomen dan lijkt het relatief makkelijk om wanbeleid vastgesteld te krijgen. Mijn indruk is dat een aanzienlijk deel van de tweedefaseverzoeken wordt toegewezen.²⁰ Als een onderzoeker met een loep door de onderneming gaat, vindt hij altijd wel wat. De onderzoeker krijgt de ruimte en ik realiseer mij dat die ruimte ook nodig is om tot een zo volledig mogelijk en evenwichtig beeld van het aangevallen beleid van de rechtspersoon te komen. Maar ook de rechtspersoon verdient bescherming die inbedding zou kunnen krijgen in het door de raadsheer-commissaris op het onderzoek uit te oefenen toezicht. De raadsheer-commissaris kan een belangrijke en nuttige rol spelen bij de bewaking van het juiste evenwicht tussen de onderzoeksvrijheid en de belangen van de rechtspersoon om niet onnodig belast te worden.

mr. drs. E.M. Soerjatin

Mr. drs. Ellen M. Soerjatin is advocaat bij Stek in Amsterdam

- 1) Aldus de SER over de verhouding tussen de drie begrippen bij de herziening van het enquêterecht in 1971.
- 2) O.a. P.F. Geerts, *Enkele formele aspecten van het enquêterecht*. Deventer: Kluwer 2004, p. 29.
- 3) HR 19 maart 1975, *NJ* 1976, 267 (*HVA*).
- 4) En eventueel een belanghebbende voor zover hij aan de enquêtebevoegdheidsgrens voldoet en het onderzoeksverslag voor hem ter inzage ligt.
- 5) Ondernemingskamer 4 juli 2007, *ARO* 2007, 126 (*Samlerhuset Group*).

- 6) Beschikking raadsheer-commissaris d.d. 10 november 2014, r.o. 2.5, «JOR» 2015/98 m.nt. Holtzer, en *Ondernemingsrecht* 2015, 11 m.nt. Josephus Jitta (ondergetekende is als advocaat van de rechtspersoon bij deze procedure betrokken).
- 7) O.a. OK 22 februari 2007, *ARO* 2007, 52 (*LdB Ogilvy & Mather*), in het kader van een verzoek om verhoging van het onderzoeksbudget.
- 8) HR 9 juli 2010, «JOR» 2010/228 m.nt. Van Ginneken, en *NJ* 2010, 544 m.nt. Van Schilfgaarde (*ASMI*).
- 9) Zowel in de periode tussen datum enquêteverzoek en datum mondelinge behandeling daarvan als na de eerstefasebeschikking.
- 10) HR 30 maart 2007, «JOR» 2007/138 m.nt. Josephus Jitta (*Stichting Jan Rebel*).
- 11) Door de Ondernemingskamer herzien per 1 januari 2013, nr. 2.2.
- 12) Ondernemingskamer 27 februari 2014, «JOR» 2014/160 m.nt. Rensen; Ondernemingskamer 14 maart 2014 niet gepubliceerd; Ondernemingskamer 8 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:5281 (*Coöperatie TICA*). Ondergetekende is in deze procedure als onderzoeker opgetreden.
- 13) In casu was voorwerp van onderzoek de gang van zaken rondom bepaalde besluitvorming en de onderzoeker mocht derhalve aandacht besteden aan de context waarbinnen die besluitvorming tot stand is gekomen.
- 14) Zie noot 6.
- 15) R.M. Hermans, *Het onderzoek en de enquêteprocedure*, in *Geschriften vanwege de Vereniging Corporate Litigation 2002-2003*. Deventer: Kluwer 2003, p. 156.
- 16) Rechtbank Utrecht 15 februari 2012, «JOR» 2012/243 m.nt. Willems (*Fortis*). De rechtbank heeft zich in de aansprakelijkheidsprocedure bij de vaststelling van de feiten mede op het onderzoeksverslag uit de enquêteprocedure gebaseerd, nog voordat de Ondernemingskamer zich boog over de vraag of wanbeleid aangenomen moest worden.
- 17) Zie noot 12.
- 18) Hoge Raad 8 april 2005, «JOR» 2005/119 m.nt. Brink (*Laurus*).
- 19) In geval van faillissement van de rechtspersoon kan de curator om zo'n veroordeling vragen, zie bijvoorbeeld Ondernemingskamer 15 februari 2013, «JOR» 2013/102 m.nt. Strik (*Van der Moolen*).
- 20) K. Cools, P.G.F.A. Geerts, M.J. Kroeze, A.C.W. Pijls, *Het recht van enquête. Een empirisch onderzoek*. Instituut voor Ondernemingsrecht 2009: in de onderzochte periode 2000-2007 werd bij beursvennootschappen 86% van het totaal aantal tweedefaseverzoeken toegewezen, en bij niet beursvennootschappen 78% van het totaal aantal tweedefaseverzoeken.